

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tractatvs De// Beneficiis// Amplissimvs,// Et Doctissimvs

Garcia, Nicolaus

Coloniae Allobrogvm, 1618

Cap. 3. De deuolutione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98550](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98550)

tronorum prius presentasset, & presentatus acceptasset presentationem, non currit tempus, nisi à die, quo ipsum presentatus prosequi ius suum, & patroni sciuerunt, & quando testator mandat presentari presbyterum, seu rectorem causa celebranda Missae, beneficium non dicitur Sacerdotale, &c. ita in d. Firmiana, in qua vide alias decisiones & sequenti.

38 Aduertendum est tamen, quod licet Rota in d. Parmen. videatur velle non sufficere contra patronum scientiam praesumptam, tamen contrarium dicendum est, ut patet ex citatis, & ex supradictis, nec id negant, qui dicunt non sufficere scientiam interpretatiam, aliud enim est scientia interpretatiua à praesumpta.

39 Nec obstant & decisiones Putei, & Mohedani citatae in d. Parmen. quia in proposito non agitur de amissione, vel priuatione iuris conferendi, vel praesentandi absoluti, sed solum pro ea vice, quod non est maximi praedicti, & ideo sufficit scientia praesumpta, iuxta supradicta §. par. c. 5. à n. 134. etiam si sit narrata in gratia, nam illa est probatio plena, iuxta subiectam materiam.

40 Et ut dicitur in d. Parmen. & in d. Firmiana, 12. Maij 1595. adducta c. sequenti, n. 13. scientia vnus patroni non nocet alteri.

41 Et ius praesentandi, etiam in vno ex patronis, qui non habuit scientiam, conservari potest, aliis propter scientiam exclusis, ut fuit resolutum in causa Spoletina beneficij, 28. Maij 1590. coram Domino Blancheto, in qua fuit dictum, Quod cum tempus ad praesentandum non currat patronis, nisi à die scientie, ut in hac causa fuit resolutum coram Domino Bubalo, sententia eiusdem domini Bubali est confirmanda, nec obstat, quod dicitur constare de scientia patronorum, ex presentatione per ipsos facta, die 7. Maij 1588. de persona Ioannis Ant. Bart. & sic presentatio postea facta de persona Vincentij 17. Septembr. eiusdem anni sit post tempus quatuor mensium, & sic Vincentio minime suffragetur, quia fuit responsum, quod in illa presentatione facta 7. Maij non interuenerunt omnes patroni, & sic ex ea probatur tantum scientia illorum, qui dicte presentationi, 7. Maij nominatim dederunt, non autem eorum, qui in illa non interuenerunt, & ex persona illorum, qui non interuenerunt sustinetur presentatio Vincentij, cum ius praesentandi, etiam in vno ex patronis conservetur, Fedor. consil. 102. Abbas 54. num. 3. parte 1. & quod scientia vnus non noceat alteri comparato, fuit superioribus mensibus resolutum in vna Parmen. beneficij coram Bubalo, quare qui vult ostendere nullitatem istius praesentationis, debet probare scientiam istorum omnium patronorum, qui Vincentium praesentauerunt, cum illa possit etiam ex persona vnus, qui ignorauit, sustineri, &c.

42 Rursus dies mensis debent computari, secundum Calendarium, & secundum quod menses occurrunt, & quod deficit de 1. mense accipiendum est de ultimo, cum assignetur tempus, à quo debeant incipere, verbi gratia, si beneficium vacat 8. Id. Iulij, 7. die Iulij finitur semestre, etiam si sit bissextus, ita glossa in cap. quam sit, verb. mensem, de elect. in 6. & ibi Archidiacon. Ancharan. Dominic. & Franch. Ioan. Andreas, & Baldus in cap. ne pro defectu, de elect. Butrius n. 12. & Abbas 6. in c. licet. de supplend. negligent. Prælat. Bartol. & Dd. in l. cum bissextus, ff. de verbor. significat. Mandos. d. tract. de election. nouor. prælato. 1. par. c. 3. & ibi Boerius in addit. qui plures refert, Rochus, verb. honorificum, §. 52. Lambertus, secunda par. c. 2. lib. 9. articulo. 14. Menoch. de arbit. lib. 2. casu

50. à num. 21. & nouissime Thomas Sanchez de matrimonio, lib. 2. disputat. 24. num. 15. & Staphileus tit. de vi, & effect. clausular. §. mensis in data. Quamuis Ioannes Quintinus in repetitione capit. de multa, numero 97. cum Hostien. in d. c. licet, dicat hoc semestre tempus ita computandum esse, non ut medium conficiat annum, sed ut in singulis mensibus vnus & triginta dies numerentur, argum. l. 2. & fin. C. de tempor. appellat.

Et de momento ad momentum est huiusmodi computatio faciendae, à tempore scilicet, scientiae, seu vacationis notae, ita quod si beneficium vacauit, & fuit nota vacatio 1. Martij, hora 11. vsque ad primam Septem hora 10. per totam, & non post, prouidere possunt. Mandos. dict. cap. tertio, & ibi Boer. P. de Baylio. 3. par. cap. secundo, numero quarto, Matth. Boissius in dictis Miscellam. in materia electionis, §. quando tempus currat, Lambertus & Thomas Sanchez, ubi proxime, & Rota in illa ciuitatis Castellanae supra relata, num. 20.

CAP. III.

De deuolutione.

SUMMARIA.

Si non prouidetur de beneficiis infra tempus praefixum ad superiores, gradatim fit deuolutio, num. 1. & idem est ubi prouidetur indignis, seu inhabilibus, & incapacibus, num. 2. & 3. ubi ponitur resolutio Rota, quod etiam locum habet in patronis etiam laicis, num. 4. quamuis in patronis laicis contra teneat glossa, & a. l. 3. n. 5.

Patronus non excusatur à lapsu temporis ad praesentandum, ex eo quod praesentauit Ordinario electum, ut examinaretur, quando collatio faciendae est per inferiorem, nisi actualiter intra tempus praesentis coram illo, qui est facturus collationem, ex Rota, numero 6.

Excusatur patronus à deuolutione per presentationem factam ei, quem habuit iustam causam credendi habere ius instituendi, licet in veritate non haberet, n. 7. & seq. ubi ponitur decisio Rota.

Cuiuslibet superiori, ad quem gradatim fit deuolutio, non currit semestre, quod sibi datur ad conferendum, etiam si deuolutio fiat a patrono laico, nisi à die notitiae, n. 9. & seq. ubi ponuntur resolutiones, & decisiones Rota.

Qui impetrat certo modo tanquam deuolutum, debet probare deuolutionem, nec clausulae generales supplicationis, siue alio quouis modo, &c. alias locum habent, praesertim quia ponitur in calce supplicationis clausula, & de deuolutione detur dispositio in literis, num. 16. maxime stante in literis clausula, dummodo collatio sit deuoluta, ut praesertur, num. 17. Vnde, si beneficium erat reseruatum, gratia locum non habet, nam deuolutio non cadit in beneficiis reseruatis, num. 18. & vacationis tempus, non deuolutionis debet considerari, ut dicatur beneficium liberum, vel reseruatum, n. 19. & clausula generalis apponi solita, etiam si reseruatum, & operatur, quando Ordinarius vigore indulti reseruatum conferre possit, n. 20.

Quando beneficium existens in diocesi suffraganei impetratur, ut deuolutum ad sedem Apostolicam, iuxta Concilium Lateranense, quomodo sit probanda deuolutio gradatim, utrum præsumentur scientia Archiepiscopi de vacatione beneficii in diocesi suffraganei, & ei currat tempus, à numero 21. Et ei currere, tenent Rota & alij, quia debet celebrare Concilium provinciale, & in eo statuere personas, quæ solite inuestigent quæ correctione sunt digna, & referant in Concilio sequen. & quia habet visitare provinciam. Sed resoluitur id de personis statuendis, nihil referre ad propositum, ultra quod non videtur vniuersaliter esse in usu, & similiter non esse in usu, Archiepiscopos visitare provinciam, nec ex Concilio posse, nisi causa cognita, & probata in Concilio provinciali, & sic non præsumentur scientiam dictæ vacationis, nec currere tempus, nisi probata alias scientia, numero 22. & seqq.

Duobus modis potest quis à Papa impetrare beneficia deuoluta, vel tanquam ad sedem Apostolicam deuoluta, iuxta Concilium Lateranense. & tunc debet probari deuolutio gradatim, vel tanquam deuoluta ad inferiores ob negligentiam primi collatoris, vel patroni, quia Papa cum illis concurrat, & tunc sufficit probare negligentiam primi, numero trigesimo.

Collatio facta à secundo collatore ante factam deuolutionem non valet, nec conualescit, etiam si primus non conferat intra tempus, numero 31. Etiam si collatio sit facta simpliciter, non dicendo iure deuoluto, quamuis secus sit in collatione facta ab Ordinario de beneficio iurispatronatus spreto patrono, num. trigesimo secundo.

Sicut de Capitulo ad Episcopum, ita de Episcopo ad Capitulum fit deuolutio, n. 33. quoad beneficia spectantia ad collationem Episcopi proprio iure, secus, si iure speciali, vel deuoluto, num. 34.

Cum ius conferendi spectat simul ad Episcopum, & Capitulum, qui inter se provisionem diuiserunt per turnos, si Capitulum in suo turno non confert infra tempus, aut confert indigno, non fit deuolutio ad Episcopum, sed ad superiorem, n. 35. Et idem est quando per Canonicum, cui in turno capituli ex commissione ipsius provisio competit, non prouideretur infra tempus, n. 36. quando vero iste Canonicus prouideret indigno provisio infra semestre reuenteretur ad Capitulum, nisi scienter eam ratam habuerit, num. 37. Nec isto casu Capitulum haberet nouum semestre, ubi provisio ipso iure est nulla, n. 38. & ponitur resolutio Rotæ, n. 39. & alia n. 40.

Ad quos fiat deuolutio remissive, n. 41.

Deuolutio fit cum onere, & qualitatibus, requisitis in prima provisione, num. 42.

An in beneficiis manualibus, & ad nutum amouibilibus, habeat locum deuolutio, à num. 43. Resoluitur, dari in eis deuolutionem contra A. de Falc. ad effectum, ut superior suppleat negligentiam inferioris, qui tamē re integra poterit moram purgare, & prouidere, quamuis in aliis non est locus purgationi moræ, nec valet collatio facta post deuolutionem ab inferiori, etiam re integra, n. 44. & seqq.

Si ij, ad quos spectat non prouident de beneficiis vacantibus infra tempus præfixum, ad superiores gradatim fit deuolutio, c. licet, de supplenda negligentia, Prælatorum, & c. 2. de concessione præbende, ubi Doctores, Corralius de beneficiis, 1. parte, cap. 7. n.

8. & 4. parte cap. 1. n. 11. Caldas Pereira respons. nu. secundo, Azor institutio. moralium, 2. parte, lib. 6. cap. 27. & alij.

Et idem t. est ubi prouident indignis, seu inhabilibus, & incapacibus, cap. cum in cunctis, §. final. de electione, ubi Doct. & cap. scriptum, vers. si vero, eodem titulo, & cap. si compromissarius, eodem in 6. Corral. di. numero. 11. Cechus de beneficiis, & pensio. cap. 5. numero 5. & fuit resolutum in vna Toletana portionis, 9. Decembris, 159. coram illustrissimo Mantica, in t. qua fuit dictum, collationem istius portionis, ex iure deuoluto ad Papam pertinere, cum Archiepiscopus soli Papa subiectus sit, & eam Dionysio incapaci propter impuritatem sanguinis contulit, cap. licet, de supplenda negligentia, Prælatorum, & constitutio Gregorij Decreti, 68. Et quamuis non possit argui negligentia ordinarij, nisi à die scientiæ, dict. cap. licet, tamen Archiepiscopus debuit scire conditionem eius, cui confert beneficium, & ita præsumentur, quia antequam ei conferat, de vita & moribus illius, tenetur inquirere, & plenam eius notitiam habere debet, cap. innotuit, de electione, cap. bonæ, 2. in fine, & ibi notat Abbas numero decimo quinto de postulatione Prælatorum, Rebus de pœnis contra collatores indignis conferen. nu. 3. Et hic cessat omnis dubitatio, quia idem Archiepiscopus huic Dionysio aliam prius contulit portionem, sed ille propter inquisitionem factam à Capitulo, fuit exclusus, unde nulla eum ignorantia in provisione huius portionis excusatur, & ideo pro hac vice potestate conferendi intelligitur esse priuatus, c. cum in cunctis, §. de electione, Rebus, sup. n. 1.

Quod etiam t. locum habet in patronis etiam laicis, Rota decisio. 5. de iurispatronatus in nouis, Abbas num. 5. & 6. & ibi Additio, & alij in cap. cum vos, de officio Ordinarij, Rochus de iurispatronatu, verbo, honorificum, num. 36. Lamber. 1. parte 2. libro, quest. 10. artic. 4. & 3. parte, 2. lib. quest. 2. artic. 2. num. 27. Probus ad Monachum, in ca. si tibi absenti, de præbenda, in ext. 10. n. 53. Crescen. decis. 11. de iure patronatus. Padilla in l. cum quidam, num. 17. ff. de legat. 2. Quintanaduennas Ecclesiasticum lib. 1. cap. 7. num. 10. & est decisio Rotæ in causa Valentina iurispatron. 20. Martij, 1589. supra adducta, 7. p. cap. 1. num. 112. ex qua & quod ibi dicitur num. 65. conuincitur consilium Aimonis 63. numero 10.

Quamuis in patronis t. laicis contra teneat glossa in dist. cap. cum vos, quam sequuntur l. §. tit. 15. par. 5. tit. 1. ubi Gregorius Lopez verb. otro, & Corral. dicta 4. parte, cap. ultimum, num. 10. & 31. Fuscus de visitatione libr. 2. cap. 10. num. 10. & Spino de testament. glossa 4. num. 87. & ex dicta 4. parte. Zauallus questio. 659. (de qua tamē leg. partitæ non est curandum ex defectu potestatis, ad tradita in cap. Ecclesia S. Maria, de constitut. & in cap. 2. & 3. de indic.) & Lessius de inst. & in libr. 2. c. 34. num. 29. Azor d. libr. 6. cap. 21. q. 13. & cap. 22. q. 6.

Nec patronus t. excusatur à lapsu temporis ad præsentandum, ex eo, quod præsentauit ordinario electum, ut examinaretur, quando collatio facienda est per inferiorem, iuxta Concilium Tridentinum, de quo supra par. preced. cap. tertio, nisi actualiter inter tempus præsentet coram illo, qui est facturus collationem, ut fuit resolutum in vna Mediolan. iurispatronatus 22. Maij, 1595. coram Illustrissim. Blancheto.

Excusatur tamen t. patronus à deuolutione per præsentationem factam ei, quem habuit iustam causam credendi habere ius instituendi, licet in veritate non

non haberet, *Lapus allegatione 95. ad finem Rochus verb. honorificum, quast. 37. & alij, quos citat Mando-*
8 f. ubi, & t. tenuit Rota in d. causa Mediolanen. iur-
ispatronatus, 29. Ianuarij, 1596. coram Domino
Blancheto, his verbis: Fuit resolutum, Futurum esse
instituentum, cum enim fuerit resolutum coram Reue-
ndis. Porro confiare de iure patronatus coram me 10.
Novembr. 1595. presentationem factam Preposito de
Alate impedire ius devolutionis, & adhuc effectum
esse validum, quia ad hunc effectum sufficit, patronos
in istam causam credendi illum, cui prae- rarunt, habe-
re ius instituendi, licet in veritate non haberet, Reb. de
devolutio. num. 56. Lapis allegatione 95. in fine, ubi
Addito. Reliquum est, ut a me institatur, Clement.
Auditor de rescript. Rota de iure patronatus in no-
vis, decisio 4. Crescen. de iure patronatus, decisio
12. in fine. Alias frustratoria fuisset excusatio, si nunc non
liceret presentare, nec posset presentatus institui. Non
obstat pendentia litis, quia patronus, qui est in quasi
possessione presentandi, litis pendentia non obstante po-
test presentare, Abbas in cap. ex literis, de iure patro-
natus, numero sexto, & Agidius decisio 700.
Lapis allegatione centesima trigesima sexta num. 7.
Modernus de attentat. 2. par. cap. 4. num. 546. & se-
quen. Præterea, pendentia litis impedit presentationem
tertij, non autem illius, qui est in lite, Rochus verb. ho-
norificum, quastion. 23. Tertio. Litis pendentia opera-
tur, ne morio altero ex colligantibus fiat nova presen-
tatio, non autem ut presentatus institui non possit, ut hoc
casu, & ex his ita decisum.

9 Cui libet autem t. superiori, ad quem gradatim
 fit devolutio, non currit semestre, quod sibi datur ad
 conferendum, etiam si devolutio fiat à patrono lai-
 co, qui tantum habet quadrimestre, nisi à die notitiæ
 iuxta dicta cap. præcedenti, Innoc. in dict. cap. cap. licet,
 Abbas in capit. quia diuersitatem, num. 18. & in ex
 parte, num. 13. de concessione præbend. & in cap. fin. num.
 7. de iure patronatus. Rota deci. 6. de iure patronatus. in no-
 vis, Lambert. 3. par. 2. libr. quast. 2. artic. 8. & Cerola in
 praxi Episcopali, 1. parte, verb. beneficium, §. 3. ibi, à die
 devolutionis, vel verisimilis notitiæ.

10 Et t. sic in vna Calciaten. coram D. Orano, de an-
 no 1584. fuit resolutum, Devolutionem ad Papam non
 probari, nisi constet de lapsu temporis superioribus etiam
 præfixi, de quo non constat, nisi probetur scientia illorū,
 &c. Et est decisio in d. Valentin. iurispatronatus, de
 qua supra n. 4.

11 Et t. in vna Spoletana beneficiorum coram Do.
 Mantica, 31. Ianua. 1594. fuit resolutum, Devolutionem
 debere probari gradatim de inferiori ad proximum su-
 perioiorem, & quemlibet eorum habere sex menses ad co-
 ferendum a tempore scientiæ. Et sic in casu, de quo ibi,
 debere probari de Abbate, ad cuius collationem specta-
 bat ad Episcopum, & de Episcopo ad proximos superio-
 res, nec constare de scientia vacationis Abbatis licet sci-
 uerit, fuisse resignationem admissam à vicario Epi-
 scopi, nam ad admittendam resignationem, requi-
 ritur speciale mandatum, alias non inducitur vacatio,
 ut in vna Nolana Abbatia coram Domino Blancheto
 de mense Iunij, 1588. contra Rotam deci. 7. de præ-
 bend. in antiquioribus num. 5. cui consonat, decisio 8.
 num. 2. de renuntiatio. in antiquis, & 1. de election. in
 antiquior.

12 Et t. in causa, Firmana altaris, 27. Ianuar. 1595. cor-
 ram D. Blancheto fuit resolutum, Narratiuam factam
 in gratia, quod aduersarius non est constitutus in or-
 dine prebiteratus debere probari per narrantem, &

qui impetrat vti devolutum de e. & probare scientiam
 collatoris, à quo tempore currit tempus conferendi, dict.
 cap. quia diuersitatem. Narratiuam quoque, quod sit
 presentatus à maiori parte, esse iustificandam, etiam si
 dicatur obiter dictum, quia ea, qua potuerunt Papam
 ad concedendum gratiam facilius mouere, sunt verifi-
 canda, capit. secundo de rescript. Capuaquen. decis.
 128. p. 1.

Et idem decifum t. est in eadem Firmana bene-
 ficij coram eodem, 12. Maij, 1595. ut in sequenti deci-
 sione. Domini secerunt in decis. gratiam Ricardi non
 esse iustificatam. Primo, dum narrat se presentatum
 à maiori parte patronorum, hoc est falsum. Cum enim
 habuerit Coriolanus viginti quinque suffragia, & ipse
 Ricardus, decem & octo, tantum apparer de falsitate
 narratiue. Nec obstat, quod narratiua prædicta in-
 specto numero eorum, qui ipsum non presentarunt, satis
 sit verificata, quia Papa intellexit de presentatione fa-
 cta à maiori numero, respectu eorum, qui presentarunt
 Coriolanum, cum dicatur in literis, ipsum ad presen-
 tationem aliquorum hominum fuisse presentatum. Nec
 obstat minuta in forma perinde valere, in qua ista de-
 claratur narratiua, perinde ac si fuisset expositum, quod
 à medietate vniuersitatis fuisset presentatus, quia in hoc
 casu medietas suffragiorum nullum ius tribuit Ricardo,
 cum vniuersitas presentetur per consensum saltem du-
 arum partium, ex tribus, qui consensus operatur ut à
 tota vniuersitate dicatur presentatio Coriolani facta, non
 obstante aliorum contradiçione. Lapis allegatione
 septuagesima octaua, cum alijs allegatis per Domi-
 num Nicolaum, & ideo presentatio ipsius habetur pe-
 rinde ac si facta non fuisset.

Nec etiam iniuari potest de rogatione pro medietate,
 quia talis derogatio non potest applicari iurispatronatus
 vniuersitatis quæ unum tantum corpus constituit, licet
 secus esset dicendum si ad singulos pertineret. Non et-
 iam est iustificata quoad devolutionem, quia cum ex
 precepto testatoris devolutio fieri debeat Plebanum Sæ-
 cli Saluatoris, & Rectorem Sanctorum Iacobi, & Phi-
 lippi, communiter vtriusque scientia euenit conclu-
 denter probanda cum de illorum præiudicio agatur, ut
 fuit decifum coram Rubeis die vigesima Octob. ann.
 Domini 1582. in vna Bonon. terrarum, ideo non proba-
 ta scientia Rectoris, non intrat devolutio. Nec quid-
 quam facit allegata scientia Plebani, quia cum benefi-
 cium vacaret de iure & non de facto, collator non dici-
 tur in mora, nisi data scientia vacationis de iure, Ro-
 ta de rerum permutatione, decisio quinta in an-
 tiquis. Que decisio non fundatur super colorata pos-
 sessione, sed super possessione de facto. Minus probatur
 scientia ordinarij, tum, quia licentia Vicarij, quod tra-
 deretur possessio Coriolano, non infertur ad scientiam
 Archiepiscopi. Et talis enunciativa nec etiam probat
 scientiam Vicarij, quia notario non creditur in hoc ca-
 su, authentic. Si quis in aliquo, C. de edendo. Præ-
 terea, cum Coriolanus fuisset presentatus ab vniuersita-
 te & institutus, ac possideret, & obtinisset gratiam A-
 postolicam cum derogatione foundationis requirebatur
 scientia, quod de iure vacaret, ut supra dictum fuit ex
 dicta decisione de rerum permutatione: Aliqui-
 bus etiam ex Dominis placebat, gratiam Ricardi non
 sustineri, quia non fecit mentionem de gratia Apo-
 stolica obienta à Coriolano, & ex his ita decisum. In
 eadem coram Domino Seraphino, 4. die Martij, 1596.
 Domini dixerunt, standum esse in decis. non constare
 de devolutione.

Idem fuit resolutum t. in vna Casertana benefi-
 cij, 5. Maij, 1595. coram D. Blancheto: ut in sequenti de-

cisione. *Domini dixerunt, non esse locum executioni sententia in hac causa lata. Primo, quia est nulla ex defectu iurisdictionis, cum Auditor Camera iuxta suas facultates ordinarias non habeat iurisdictionem in beneficiis. Agid. decis. 210. & fuit resolutum coram Bubalo in Mantuana capella, neque potest in vim prorogationis sustineri, quia ubi nulla est iurisdiclio, prorogationi locus non est.* l. priuatorum C. de iurisdic. omnium iudic. Non fuit etiam iustificata gratia circa caput deuolutionis, nam cum in gratia ad sit limitatio, dummodo collatio deuoluta existat, debet probare gradatim lapsum temporis praefixi inferioribus collatoribus, iuncta eorundem scientia, usque ad sedem Apostolicam, c. 2. & c. licet, de supplenda negligent. praetor. c. 2. de concessio. praebend. *Rebuff. in praxi, tit. de deuolutione, num. 30. & tenuit Rota coram Rubis in causa Salamantina portionis, & coram Mantica in causa Spoletana benefic. 31. Ianua. 1594. quia Papa non intelligitur aliter voluisse providere, quam si esset deuolutum, Mohed. decis. 210.*

Idem etiam t in vna Barchinon. beneficij 23. Iunij, 1595. coram Domino meo Corduba, & quod cum beneficium est iurispatronatus, maxime, mixti, maius tempus requiritur, vt detur deuolutio ad Papam, &c.

Et qui impetrat certo t modo tanquam deuolutum, debet probare deuolutionem, nec quamuis aliud velit Abbas in d. c. ex parte, de concessione praebendae, numer. decimo tertio, clausulae generales supplicationis, Sive alio quouis modo, &c. alias locum habet, praesertim, quia ponitur in calce supplicationis clausula, & de deuolutione detur dispositio in literis, quae significat, in expeditione literarum exprimendam esse deuolutionem pure & simpliciter, & non conditionaliter, & sic esse verificandam, Cassadorus decisio 5. de praebendis, Crescen. 15. eodem titulo. Caputaquen. 23. parte 1. Mohedanus 17. de praebendis, alias 210. Mandosius de signatura gratiae, titulo de certo modo, & fuit resolutum in d. Spoletana beneficiorum, de qua supra, n. 11. & in Maceraten. beneficij 1594. de qua c. praecedent. n. 29. & in dicta Casertana adducta n. 14. & facit decisio Bellameræ, 734. & dicta infra par. seq. cap. 1. a numero 36. & post hæc tradit González ad reg. de mensibus, §. 4. proæm. a numero 75. & gloss. 32. num. 9.

Quod t maxime procedit stante in literis clausula, Dummodo collatio sit deuoluta, vt praefertur, Cassad. d. decis. 5. n. 3.

Vnde si beneficium t erat reseruat, dicta impetratio, & gratia locum non habebit Crescen. & Caputaquen. ubi proxime, & Mandosius versiculo, amplia etiam, nam deuolutio non cadit in beneficiis reseruat, cum in eis non detur negligentia ordinarij, Cassadorus decisio 8. de praebendis, Crescen. & Caputaquen. supra numero secundo, Mandos. de prouisionib. versic. in beneficiis reseruat, & fuit resolutum in vna Placentina de Valuerde, 1554. coram Dom. Antonio Augustino, vt apud Guidobonum, decisio. 120. in manuscriptis, & fuit dictum in causa Salamantina parochialis delos Villares, de anno 1593. coram Domino Argonio Et post hæc tradit González gloss. 11. num. 16.

Et vacationis t tempus, non deuolutionis, debet considerari, vt dicatur beneficium liberum, vel reseruat, vt in pulchro casu resoluit Rota decisio 774. libro tertio, parte tertia diuersorum, González ibi num. 66. & gloss. 15. §. 2. numero 21. & gloss. 51. numero decimo.

Et t clausula generalis apponi solita, etiam si reseruat, &c. operatur ne frustratorie videatur appositae, quando ordinarius vigore indulti reseruata conferre possit, nam tunc post negligentiam temporis, iuris communis, amplius conferre nequit, & ad sedem Apostolicam collatio deuoluitur, Cassador. dicta decisio octaua de praebendis, & dictum est cap. praecedenti, numero 10. Ita Crescen. dicta decisio 15. num. 3.

Sed difficultas t est, quando beneficium existens in dioecesi suffraganei, impetratur vt deuolutum ad sedem Apostolicam, iuxta Concilium Lateran. de quo d. c. 2. quomodo sit probanda deuolutio gradatim. Et difficultas versatur circa scientiam Archiepiscopi, ad quem de Episcopo fit deuolutio, & de eo ad Papam, Vtrum praesumatur scire vacationem beneficij in dioecesi sui suffraganei.

Nam t quamuis Doct. dicant, quod iudex arbitrat, an praesumatur scire ex qualitate beneficij, & modo vacationis de quantitate temporis, distantia locorum, & fama. Hostiensis, & Ioan. Andr. in dicto cap. ex parte, & ibi Abbas n. 13. Annania in c. sicut, de accusatio. n. 4. & alij citati c. praecedent. n. 1. Tamen re vera ex his fere nunquam, aut raro potest praesumi scientia Archiepiscopi circa vacationem beneficij in dioecesi suffraganei, maxime, cum Archiepiscopus, & prouincia sunt magni, & Episcopatus suffraganei longe distantes ab Ecclesia Metropolitana, vt patet experientia.

Et t regula est in contrarium, quod praesumitur ignorantia, nisi scientia probetur, vt est regula iuris in 6. & in proposito Rebuff. d. cit. de deuolutione num. 12. Lamber. d. art. 8. num. 1. de qua regula late Mascard. de probationibus, concl. 879.

In hac difficultate t primo Rota dicta decisio sex- ta de iure patronatus in nouis, alias 263. ait, quod cum Archiepiscopus debeat celebrare Concilium provinciale cum suis suffraganeis, & in eo statuere personas idoneas, quae solcite inuestigent quae correctione, vel reformatione sunt dignae, & referant in Concilio subsequenti, cap. sicut de accusationibus ei currit tempus, ex quo scire potuit, & debuit, sequitur Abbas in dicto capite sicut, numero secundo, dicens, quod inducitur ille textus per Doctores in argumentum contra Archiepiscopos praetendentes ignorantiam circa vacationes beneficiorum prouinciae, nam praesumuntur scire, cum debeant ibi habere personas idoneas, vt in illo textu, & si non statuunt tales personas sunt in affectata ignorantia, &c. Et Annan. ibi num. 4. dicens, Nota, secundum Ioann. Andr. quod Archiepiscopus non potest probabiliter ignorare facta suae prouinciae, & sic facit contra Metropolitanos, qui conferunt beneficia, quae longo tempore vacauerunt, quasi liceat eis ignorasse vacationes, & sic sibi non cucurrisse tempus, Sequuntur etiam Lamber. d. art. 8. num. secundo, & Mascard. conclusio 879. num. 10.

Secundo t Rota decis. 7. de praebend. in antiquior. 25 quae in antiquis est 13. de iure patronat. alias 556. num. 4. ait, quod Archiepiscopi, qui scire debet, cum suam prouinciam habeat etiam visitare, cap. sopit 4. cap. cum nuper. de censib. & cap. 1. eodem in 6. currit tempus, ex quo scire potuit, & debuit, sicut Episcopo in sua dioecesi, ex quo habet illam visitare.

Sed quoad primum t de personis statuendis, &c. nihil videtur referre ad propositum, cum illa non essent statuendae ad inuestigandam beneficiorum vacationem, quarum in Concilio prouinciali non est danda

danda ratio, sed solum ea, quæ sunt correctione, & reformatione digna referenda in Concilio sublequenti, vt in *dict. cap. scilicet*, & ita ex culpa non statuendi dictas personas, non inferitur culpa circa ignorantiam vacationum beneficiorum in diocesi suffraganeorum.

27 Ultra tamen quod non videntur vniuersaliter esse in vsu statuere dictas personas, & ita in hac prouincia Compostellana in Concilio prouinciali vltimo, factò anno 1566. non sunt statuta, quamuis in Concilio prouinciali Toletano factò eodem anno, sint statuta decreto vltimo.

28 Rursus quoad tamen secundum de visitatione quod magis faciebat ad propositum, similiter non est in vsu, maxime, in Hispania, Archiepiscopos visitare prouinciam, nec est memoria in contrarium & sic cum ratione consuetudinis Archiepiscopi sint excusati ab huiusmodi visitatione prouinciarum, consequenter etiam sunt excusati ab ignorantia vacationis beneficiorum in diocesi suffraganei.

29 Præterea iam ex Concilio Tridentino *sessione vigesimaquarta, de reformatione, capit. tertio*. Metropolitanus non possunt visitare dioceses comprouincialium, nisi causa cognita, & probata in Concilio prouinciali, & aduertit Fuscus *de visitatione libr. primo capite secundo numero undecimo*. Nec refert, si contra hoc dicas, quod sunt in culpa in non celebrando Concilio prouinciali, vbi de hoc agatur, prout tenentur quolibet saltim triennio, Concilium Tridentinum *capit. 2. sessione vigesimaquarta de reformatione*, nam ex eo, quoad propositum non potest inferri culpa, aut negligentia, & si aliqua est, est valde remota, quæ non habetur in consideratione.

30 Sed est tamen aduertendum cum Mandos. *regul. 3. 4. de annal. quest. 90. numero sexto*, quod duobus modis potest quis à Papa impetrare beneficia deuoluta, vel tanquam ad sedem Apostolicam deuoluta, iuxta Lateranen. statuta Concilij, & tunc debet probari deuolutio gradatim, iuxta supradicta, vel tanquam deuoluta ad inferiores ob negligentiam primi collatoris, vel ob non præsentationem patroni in tempore, iuxta *regulam Cancell. quadragesimam primam de derogatione iurisdictionis*, quia Papa potest concurrere cum Episcopo, seu Archiepiscopo, aut Capitulo, ad quos facta est deuolutio, Abbas in *dicto ca. quia diuersitatem, numero quinto*, & dictum est supra quinta parte, *capit. 1. à numero octauo*, & tunc sufficit probare negligentiam Cap. 1. & tradit posthæc González, §. *tertio proæm. à numero tertio* & §. *quarto à numero 88*.

31 Secundo tamen aduertendum est, quod collatio facta à secundo collatore, verbi gratia Archiepiscopo, ante factam deuolutionem, non valet, cum antea is non habeat facultatem conferendi. Nec conualefcit, etiam si primus non conferat infra tempus. Felinus in *capit. cum ex officio, de præscriptionibus numero trigesimo septimo*, Rebus. *dicto titulo de deuolutio, numero trigesimo secundo* Additio magna Rotæ *decis. 20. de iure patronat. in antiquis*.

32 Quod tamen procedit etiam si collatio fit facta simpliciter, non dicendo iure deuoluto, quamuis collatio facta ab Ordinario iure ordinario de beneficio iurisdictionis, spretò patrono valet non præsentante, nec contradicente infra tempus datum ad præsentandum, vt dictum est quinta parte, *capit. vltimo, numero 242*. Ex quo Ordinarius tunc

conferat ex iure & potestate originali, & collatio ab eo facta, spretò patrono, solum est nulla in fauorem patroni, atque adeo eo volente, & reclamante, non alias, vt ibi.

Tertio tamen aduertendum est, quod sicut de Capitulo ad Episcopum, ita de Episcopo ad Capitulum fit deuolutio, *dict. capit. 2. de concessione præbendæ, capit. cum in cunctis, §. fin. de election. ob magnam, quæ est inter eos communionem, cap. requisisti, de testa. Corraf. 4. par. cap. 1. num. 12*.

34 Quod tamen intelligitur quo ad beneficia spectantia ad collationem Episcopi proprio iure, secus si iure speciali, vel deuoluto, Abbas in *dict. capit. 2. numero sexto, & octauo* & in *dict. §. fin. numero quinto, & in dict. capit. quia diuersitatem, numero decimo*, Francus in *capit. unico, §. cum vero, numero tertio* & quarto, ne sede vacante, in *sexto, Felin. in capit. irrefragabili, de officio ordinarij, numero tertio*, Rebus. *dicto titulo de deuolutione, à numero vigesimo primo*, Cassador. *dicta decisione octaua de præbend. Mandos. dict. questione nonagesima numero quinto* Gregorius Lopez in *leg. 9. tit. 16. par. 1. Anast. Germon. de indultis Cardinalium, §. volumus, numero quinquagesimo sexto, Aqor c. 27. q. 2*.

35 Quarto aduertendum est, quod cum ius conferendi spectat simul ad Episcopum, & capitulum, qui inter se prouisionem diuiserunt, per turnos, si Capitulum in sua turno non conferat infra tempus à iure statutum, aut conferat indigno, non fit deuolutio ad Episcopum, qui est par collator cum Capitulo, sed ad superiorem, quia diuisio, non tollit, aut mutat ius deuolutionis, quæ est ad proximum superiorem, & non ad eundem inferiorem, qualis est in hoc casu Episcopus.

36 Et tamen idem est, quando per canonicum, cui in turno Capituli ex commissione, seu ordine ipsius, prouisio competit, non prouideretur infra tempus,

37 Quando tamen vero iste canonicus prouideret indigno, prouisio infra semestre reuocaretur ad ipsum Capitulum, nisi scienter talem prouisionem ratam habuerit, *capit. si compromissarius, de elect. in 6*.

38 Neque tamen isto casu Capitulum haberet nouum semestre, vbi prouisio ipso iure est nulla, quidquid velit glossa ibi, *verb. libere*, nam committens, & commissarius non debet habere nisi vnum terminum, seu semestre.

39 Et ita in vna Romana beneficiatus S. Petri, in qua cum ius conferendi ista beneficia priuilegio Apostolico spectaret simul ad Archiepiscopum, & Capitulum, & inter eos collatio esset diuisa per turnum, & in turno Capituli prouideret canonicus hebdomadarius, & in illo casu hebdomadarius de beneficio vacante in turno Capituli, prouidisset indigno & incapaci, nempe, non clerico, *Fuit resolutum 28. Aprilis 1595. coram D. Gipsio, & 20. Novembris 1596. coram D. Corduba, & 8. Martij, 1602. coram D. Penna, Deuolutionem fieri ad Papam, cui Ecclesia est immediate subiecta* Capitulo, ad quod prouisio reuertitur, d. cap. si compromissarius, non conferente infra tempus digno, cap. ex parte. concessione. præbend. vbi Abbas, & non ad Archiepiscopum, qui est par collator cum Capitulo, & deuolutio fit ad superiorem. Nec obstat dictam diuisionem, quia ea non tollit, aut mutat ius deuolutionis, quod datur ad proximum superiorem, & non ad eundem inferiorem, qualis in hoc casu erat Archiepiscopus: quamuis statim dicta diuisione quilibet eo-

coram in suo curia iure proprio conferat, nec collatio sit communis, Ioan. Andr. in cap. cum in illis, §. si vero vbi Gemian. num. 3. & Francus nu. 1. de prabend. in 6. & fuit dictum in Salamantina, alternatim coram D. Robuſerio.

Præterea ꝑ dicta die 8. Martij fuit reſolutum, quod ex quo lis per ſententias, & rem indicatam, erat extincta, non erat locus reſtitutioni in integrum contra triennalem pacificum poſſeſſorem, non obſtante commiſſione, qui erat cum clauſula, prout de iure, & de iure poſt lapſum triennium, à die ultima ſententiæ, non poteſt competere reſtitutio, Caſſad. dec. ſ. 2. de reſtit. in integrum, & 11. ſuper regulis, Achilles decif. 2. & 7. ſuper reg. de triennali.

Et ad quos ꝑ fiat deuolutio, vide Abbatem in di. §. ſin. numero quinto & textum, & Doctores in capit. quanquam, ſide election. in 6. Rebuſ. diſt. titu. deuolutio, numero decimoſepimo, & in repetit. diſt. capit. 2. de conceſſio. prabend. circa ſinem, vel ſic. Quarto quaritur in concordia, tit. de collatio. §. ſi quis vero, verb. immediatum, Paulum de Citad. ſexta parte articuli. 3. quaſtione vigefima (exca numero quarto Mandof. diſt. 4. nonageſima numero quinto, P. Greg. de benef. capit. 39. numero primo, Cerolam prima parte verb. beneficia. §. ſecundo 2. ſallen. & Cechum de benef. capit. quinto numero quinto & Azorem diſt. libro ſexto capit. vigefimoſepimo.

Vltimo eſt ꝑ aduertendum, deuolutionem fieri cū onere, & qualitatibus requiſitis in prima prouiſione, Felia. in cap. cum acceſſiſſent, de conſtitutionibus numero decimoſexto, Rochus verb. honorificum, quaſt. 3. Lambert. 3. p. 2. lib. quaſt. 7. Selua tertia parte quaſt. 49. Rebuſ. diſt. titu. de deuolutio à numero quadragefimo, & in diſt. repetit. capit. 2. in fine. Corraſ. quarta parte capit. 4. numero decimoſexto, Ferret. conſil. 211. numero duodecimo, Azueto in leg. 5. tit. 6. lib. 1. recopil. numero ſecundo. Ioan. Gutierrez conſil. 1. numero trigefimoſexto, & Cauedo decif. 52. numero quarto & decif. 97. numero nono par. 2. & de patronatibus Regie Coronæ, capit. 28. numero tertio & quarto Azor. diſt. capit. vigefimoſepimo quaſtione. 8. Perez de Lara de annuſariar. & capell. lib. ſecundo capit. decimo numero 27.

Sed reſtat ꝑ difficultas, an in beneficiis manualibus, & ad nutum amouilibus habeat locum deuolutio. Et ꝑ Aencas de Falcon. de reſeruatiōe, 3. quaſtione. princip. numero vigefimoquinto ait, in beneficiis manualibus non habere locum deuolutionem ſecundum Franciſcum de Aretio conſilio ſexageſimo tertio in preſenti conſultatione, verſic. ſed ad ſtud.

& ꝑ Puteus decif. 180. numero primo libr. 3. ait, dixiſſe Dominos, quod beneficia regularia non cadunt ſub reſeruatiōe capit. 2. de prabendis in 6. cum ſecundum Archidiaconum ibi, illa beneficia veniant in reſeruatiōe illius cap. que adducuntur ad ſuperiorem ex cap. 2. de conceſſione prabendæ, & regularia non deuoluuntur: quod non alia ratione videtur eſſe, niſi quia ſunt manualia, vt dictum eſt ſupra 1. par. capit. 2. numero 66.

Sed ꝑ contrarium, ſcilicet, quod in eis habeat locum deuolutio ad ſuperiorem, & ſit locus ſuppletioni negligentie, probat Clem. unica de ſupplend. negligentia prælat. & ibi gloſſa, §. præmiſſa. verb. reuocari, & Cardinalis ibidem, numero quarto, & Bonifacius numero octauo, & Aretinus ſupra potius tenet hoc, quod in beneficiis manualibus detur deuolutio ob lapſum ſemeſtris, iuxta dictum caput ſe-

cundum. Quamuis cuſtodia, & deputatio æconomi interim ad collatorem ſpectet. Et idem tenet poſt hæc Gonçal. gloſſ. 5. §. ſexto numero quinquageſimoquinto.

Vnde ꝑ exiſtimo in beneficiis manualibus dari deuolutionem ad effectum, vt ſuperior ſuppleat negligentiam inferioris, qui tamen re integra poterit moram purgare, & prouidere in iſtis beneficiis manualibus, ex quo ad eius nutum ſunt amouibilia: quamuis ꝑ in aliis non eſt locus purgationi moræ. Nec valet collatio facta poſt deuolutionem ab inferiori etiam re integra, capit. licet, & capit. ſeq. de ſupplenda negligentia prælat. & ibi Abbas, & Doct. & in diſt. capit. 2. Roch. verb. honorificum, numero ſexageſimo ſecundo, Rebuſ. diſt. titu. de deuolutionibus à numero vigefimoſepimo & in repetit. diſt. capit. 2. circa ſinem, verſ. octauo queritur, Azor diſt. capit. 27. quaſtione. 16.

CAP. IV.

De tempore intra quod debet fieri inſtitutio, & confirmatio, & collatio neceſſaria.

SUMMARIÆ.

Supradicta ſolū procedunt prouiſione voluntaria, & libera, ad inſtitutionem vero præſentati, & confirmationem non eſt præſcriptum tempus à iure numero primo. Et idem eſt in beneficiis reſignatis ex cauſa permutationis, ad quorum collationem tempus præſtitutum non eſt, numero ſecundo. Quamuis contra teneat Ioannes Nicolaus Delphinus, numero tertio. Quod eſt falſum, quia in collatione neceſſaria non habet locum, capit. 2. de conceſſione prabendæ, ſed in habente liberam poteſtatem conferendi. num. 4.

Si habens inſtituere, vel confirmare, aut conferre beneficia permutata ſit negligens, & differat, ſeu recuſet id facere, recurrendum eſt ad ſuperiorem, qui tempus præſigat, quo elapſo, ipſe ſupplebit, vel compellendo, vel inſtituendo. numero ſexto. Quidquid dicant Bellamera, & Gimon. relati. numero ſexto.

Data negligentia habentis inſtituere ex præfixione termini illi facta à ſuperiore, & ſic ad eum facta deuolutio non intelligitur ei præfixum ſemeſtre ad inſtitutionem faciendam contra Lambertinum. nu. 7. & 8.

Præſentatus, etiam ſi Episcopus differat eum inſtituere ſine cauſa, poteſt appellare à grauamine ſibi illato, numero 9.

Quæ duobus præcedentibus capitulis dicta ſunt, ſolum ꝑ procedant in collatione, ſeu prouiſione voluntaria, & libera: ad inſtitutionem vero præſentati, & confirmationem non eſt præſcriptum tempus à iure, Rota decif. 4. de inrepatron. in nouis, Abbas in ca. 2. de conceſ. prabendæ, numero duodecimo & decimotertio, Coſmas in pragmat. ſanctione, titu. de collatio. §. item circa, verb. reſpectiue. Selua de bene-